

משמעות מלאה

לעומת

אוצר החכמה

משמעות חלקית

החייח 1234567

רבי וחכמים

נחלקו רבי וחכמים בשאלה: כאשר לפנינו לשון מסוימת - האם יש לפרשה במשמעותה הפשוטה והמלאה, או שאין צורך לקבל את הדברים כפשוטם ממש, וניתן להסתפק גם במשמעות חלקית

הוצאת החכמים

תמצית השיטות

הוצאת החכמים

נחלקו רבי וחכמים בשאלה: כאשר לפנינו לשון מסוימת – האם יש לפרשה במשמעותה הפשוטה והמלאה, או שאין צורך לקבל את הדברים כפשוטם ממש, וניתן להסתפק גם במשמעות חלקית.

א) קריאת שמע

הוצאת החכמים

בסדר זרעים: קריאת שמע ככתבה, דברי רבי. וחכמים אומרים: בכל לשון. (ברכות יג, א)
 לדעת רבי יש לקרוא את הפרשיות כלשונן ובצורתן, ואילו לדעת חכמים ניתן להסתפק בתוכן הפרשיות בלבד.

ב) ישיבה בסוכה

בסדר מועד: רבי אומר: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות, פסולה. וחכמים אומרים: אפילו אינה מחזקת אלא ראשו ורובו, כשרה. (סוכה ג, א)
 לדעת רבי, "תשבו כעין תדורו" צריך להתקיים כפשוטו ובאופן שלם, כבית ממש; ואילו לדעת חכמים יכול הדבר להתקיים גם באופן חלקי, בכך שהסוכה מחזקת את ראשו ורובו.

ג) גירושין על תנאי

בסדר נשים: אמר רבי: כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי, ופליגי רבנן עליה. (גיטין עד, א)
 לדעת רבי בהכרח לפרש את מעשיו של האדם כפשוטם ובשלמותם – הוא מגרש עתה את האשה, והתנאי יחול אחר כך, אף שבכך מתחדש דין של "מעכשיו"; ואילו לדעת חכמים אין לחדש דין זה אף אם הדבר מכריח להוציא את מעשיו מפשוטם.

ד) מעילה במזיד

בסדר נזיקין: הזיד במעילה (בהקדש) – רבי אומר במיתה, וחכמים אומרים באזהרה. מאי טעמא דרבי? אמר רבי אבהו: גמר "חטא", "חטא" מתרומה; מה להלן במיתה – אף כאן במיתה. ורבנן אמרי: אמר קרא "בו"; "בו" – ולא במעילה. (סנהדרין פד, א)
 רבי נוקט שהגזירה שווה מתרומה היא מלאה וכוללת גם את עונש המיתה, ואילו לדעת חכמים הלימוד אינו מלא וניתן למעט ממנו פרטים מסוימים.

ה) כלי שרת מעץ

בסדר קדשים: כלי שרת שעשאן של עץ – רבי פוסל, ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר. במאי קא מיפלגי?... רבי דריש כללי ופרטי: "ועשית מנורת" – כלל, "זהב טהור" – פרט, "מקשה

משמעות מלאה לעומת משמעות חלקית

תיעשה המנורה" – חזר וכלל. כלל ופרט וכלל, אי אתה דן אלא כעין הפרט; מה הפרט מפורש של מתכת – אף כל של מתכת. רבי יוסי ברבי יהודה דריש ריבוי ומיעוטי: "ועשית מנורת" – ריבה, "זהב טהור" – מיעט, "מקשה תיעשה המנורה" – חזר וריבה. ריבה ומיעט וריבה, ריבה הכל; ומאי ריבה? כל מילי. ומאי מיעט? מיעט של חרס. (מנחות כח, ב)

רבי בוחר בלימוד "כלל ופרט וכלל", שהוא לימוד מדויק ומלא יותר, שבו הדברים המתרבים דומים ככל האפשר למקור שממנו הם נלמדים, ובענייננו – כלי מתכת בלבד, בדומה ל"זהב טהור"; ואילו ר' יוסי בר' יהודה (בשיטת חכמים) בוחר ב"ריבוי מיעוט וריבוי", המאפשר ללמוד מן המקור אף דברים שאינם דומים – "כל מילי".

¹²³⁴⁵⁶⁷א"ה"ה

ו) קרבן העצים

¹²³⁴⁵⁶⁷אוצר החכמה:

¹²³⁴⁵⁶⁷קרבן – מלמד שמתנדבין עצים... רבי אומר: עצים קרבן הם, טעונין מלח וטעונין הגשה. (מנחות כ, ב. קו, ב)

לדעת רבי "קרבן עצים" מתפרש כפשוטו ובאופן מלא – קרבן ככל הקרבנות הבא מעצים; ואילו לדעת חכמים הדמיון לקרבן הוא חלקי בלבד – בשריפתם על המזבח, או בכך שהם קרבים בפני עצמם.

ז) אהל זרוק

בסדר טהרות: הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל – רבי מטמא, רבי יוסי ברבי יהודה מטהר. במאי קא מיפלגי? מר סבר אהל זרוק לאו שמיה אהל, ומר סבר אהל זרוק שמיה אהל. (עירובין ל, ב)

לדעת רבי, כדי שדבר יחצוץ בפני הטומאה מדין אוהל, עליו להיות שווה לאוהל בכל פרטיו; ואילו לשיטת ר' יוסי בר' יהודה, די גם בדמיון חלקי.

¹²³⁴⁵⁶⁷הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

אוצר ליקוטי שיחות - לשיטתייהו: שניאורסון, מנחם מנדל בן כוי יצחק (3) { 22 } עמוד מס: 223 הודפס ע"י אוצר ה